

SAMSPELTA VETERANER

”Kärlekens Ymnighetshorn Räcker I Evighet”. *Monica Dominiques* akronymiska tolkning av ordet kyrie ser ut som en välfunnen beskrivning av hennes eget äktenskap. I mer än sextio år har hon och *Carl-Axel Dominique* varit livs- och spelkamrater – och de är fortfarande varandras viktigaste påhejare och beundrare.

TEXT INGELA HOFSTEN - FOTO JOHANNA NORIN

Monica och Carl-Axel under Opus besök i villan i Huddinge.
– Det har verkligen svängt om det här huset! Våra barn trodde nog att världen bestod av bara musiker.

Y

TTERDÖRREN TILL det gula trähuset står på glänt. Ut över stentrappan, där en tomatplanta samsas med en korg med nypon och ett fat med svart trumpetsvamp och citrongul slemskivling, strömmar piano- och flöjttoner. Jag och fotograf Johanna smyger in i tamburen. I rummet till vänster skymtar vi de två musikanterna i koncentrerat samspel, hon vid flygeltangenterna, han tvärflöjtande.

När vi gett oss till känna får vi veta att det vi hört är sanctussatsen ur ett alldeles nytt verk; Monica Dominiques mässa, beställd av Rimbo körsällskap. Denna ljumma höstdag är det halvannan vecka kvar till uruppförandet, då Monica Dominique självska spela piano. Så hon behöver öva och har tagit sin make till hjälp.

SÅ GÖR DE OFTA, dessa två. Hjälper varandra med instudering, lyssnar och coachar vid komponering. Och förstås, när tillfälle ges: spelar ihop. Vid fotograferingen en stund senare slår de sig ner bredvid varandra på den rektangulära pianostolen och går loss på Stravinskijs Våroffer, fyrhändigt. Det lilla musikrummet fylls av sprittande, tillrande, uppfordrande rytmer och harmonier. Parets händer tumlar om, på och över varandra, medan deras ansikten utstrålar koncentration, även om deras blickar då och då möts i varma ögonkast. Om detta, att spela fyrhändigt på samma klaviatur, har Carl-Axel just konstaterat att:

- Vi har ingen intimitets-, vad heter det?
- ...skräck, fyller Monica i.

På samma sätt böljar hela vårt samtal fram och åter mellan de två. Jag ställer en fråga som den ena börjar svara på och den andra tar över, så som det ofta är med människor som levt länge sida vid sida. Men det som verkligen är slående med paret Dominique är hur de hela tiden lyfter fram varandras kvaliteter.

Carl-Axel:

- Monica underskattar aldrig sin publik.

Monica:

- Det otroliga är att Carl-Axel spelar hela Vingt regards utantill.

Det senare syftar på Olivier Messiaens Tjugo betraktelser över Jesusbarnet, som Carl-Axel Dominique framför i Storkyrkan i Stockholm varje juldag sedan 1981. Verket är över två timmar långt och anses, som mycket av Messiaen, mycket svårspelat.

- Det är egentligen omöjligt att spela.

Men jag har alltid velat göra det omöjliga, säger han.

HAN ÖVAR PÅ ett stycke åt gången lite då och då året om. Ofta genom att gå i skogen! En variant, får man anta, på den instuderingsmetod han nämner i ett gammalt teveklipp på Youtube. I det går han omkring i Paris med Messiaens noter till den så kallade Fågelkatalogen. Man får också se honom arbeta med musiken hemma hos Messiaen. Carl-Axel Dominique vistades hos tonsättaren under en lång period på 80-talet och har därefter bidragit starkt till att lyfta fram dennes musik i Sverige.

Samma sak har han gjort med 1800-talskompositören Charles Valentin Alkan. Men hans främsta förebilder då det gäller eget komponerande är Franz Liszt och Charles Ives, i alla fall om man frågar Monica Dominique. På motsvarande sätt karaktäriserar han henne med ett tonsättar-

»Vi vågar säga till om nåt inte funkar, men framför allt är vi bra på att coacha varandra.«

Att spela på samma klaviatur ställer särskilda krav på pianisterna, konstaterar paret Dominique: Vem sköter pedalen, till exempel? Bladvändning, däremot, är enklare, eftersom båda inte är fullt sysselsatta hela tiden, säger de.

Carl-Axel och Monica Dominique

Födda 1939 respektive 1940

Familj Sönerna Jonas, Joakim och Johannes Dominique med familjer

Utmärkelser i urval, Monica

Medaljen för tonkonstens främjande, H M Konungens medalj, Musikförläggarnas hederspris, Guldkatten, Invald i Swedish Music Hall of Fame.

Utmärkelser i urval, Carl-Axel

Medaljen för tonkonstens främjande, H M Konungens medalj, ledamot av Kungliga musikaliska akademien.

Skivor i urval Aniara, med musik av Carl-Axel Dominique (1997/2016), Carl-Axel Dominique spelar Messiaens Vingt regards sur l'Enfant-Jésus (2015), Det vackraste – cellisten John Ehde och Carl-Axel Dominique spelar tidlösa melodier (2015), Togetherness – syskonparet Monica Dominique och Palle Danielsson i samspel (2012), Fingers unlimited – Monica och Carl-Axel Dominique spelar fyrehändigt (2011), Solar Plexus: Solar Plexus (1972), Monica - Monica – Monica Dominique i samspel med Monica Zetterlund (1971).

temperament som för tankarna till Mozart och Debussy.

– Du är ungefär lika bra som de, säger Carl-Axel Dominique och ler mot sin hustru.

– Nämen, svarar hon lätt generat, men medger att hon ofta får inspiration av dessa två komponister och gärna spelar deras musik.

– Till exempel har jag spelat några av Mozarts pianokonsalter med vår son Jonas som dirigent.

Och Carl-Axel fortsätter:

– Monica är en fantastisk klassisk pianist!

HISTORIEN OM HUR paret Dominique möttes har berättats många gånger förut, men tål att upprepas. Det är 1957 och Carl-Axel Dominique har sökt till musikhögskolan i Stockholm. Nu finns en lista uppsatt över vilka som kommit in. Vid den står en tjej som uppger ett glädjetjut, vänder sig om och kastar sig om hans hals. Då han gratulerat henne och hämtat sig från förvåningen ser han att hans eget namn står under hennes, Monica Danielsson.

Där och då börjar ett musikaliskt samtal som fortsatt sedan dess.

– Vi upptäckte snabbt att vi var själsfränder. Så fort vi hade tid över lirade vi med varandra och snackade musik, säger Monica.

Redan under studietiden får de engagemang som dubbelpianister. Några år senare är de båda utbildade musikeduktörer, Monica dessutom pianopedagog. De har gift sig och köpt villan i Huddinge ("som musiker måste man bo i eget hus så man inte stör grannarna"). Snart föds de första två sönerna, Jonas och Joakim.

Under en kort period är Monica Dominique mest hemmavid, enligt tidens konventioner. Men hon märker dels att jobberbjudandena snabbt avtar, dels att hon har behov av mer musikaliskt utövande "än att sjunga vaggvisor".

Då hon blir medlem i sånggruppen Gals and Pals, och gör en månadslång session i Oslo, är det Carl-Axel som sköter hushållet. De två fnittrar till då de berättar om ett tidningsreportage där han porträtteras i förkläde och reportern förundras över att han klarar att sköta sina barn.

Därutöver blir det ett pusslande med dagmammor, och bortval av längre turnéer, men också om att ofta ta med barnen till spelningar eller att repetera här hemma.

– Det har verkligen svängt om det här huset! Våra barn trodde nog att världen bestod av bara musiker, säger Monica.

Och hela tiden frilansar de.

– Våren-78, när vi väntade Johannes, hade vi inte ett enda jobb inbokad till hö-

ten. Då började jag läsa platsannonser, minns Carl-Axel.

Men, precis som både förr och senare, löste det sig. Han fick den vakanta pianistplatsen i gruppen Harpans kraft, som drevs av föreningen Nutida musik, hon fick uppdrag som programledare i P2.

– Vi har lärt oss att ha is i magen, och numera vet vi att vi alltid får nya uppdrag, säger Monica, som dessutom är känd för att tacka ja till allt som intresserar henne. Under årens lopp har hon synts i såväl filmer som tv-program, utöver uppdragen som pianist, kompositör och arrangör.

BLANDNING OCH gränsöverskridande är över huvud taget kännetecknande för de båda dominiquarna. I synnerhet Monica Dominique är nog mer känd som jazzmusiker än som klassisk dito och ända sedan de var unga har de samarbetat med artister ur olika musikgenrer.

Under alla år har de också drivit egna projekt, ofta med utgångspunkt i sina åsikter om politik och miljö. I slutet av 70-talet var de engagerade i kampen mot kärnkraft och på 90-talet satte de upp ett par föreställningar om miljöförstöring. Carl-Axel Dominique har också skrivit egen musik till Harry Martinsons Aniara, till en uppsättning som gavs på stora arenor runtom i landet 1997.

– Aniara handlar ju om att vi människor har förstört planeten, säger han och berättar att han just nu håller på att arrangera om några av sångerna till endast piano och sång, på uppdrag av Musikhögskolan i Malmö.

BLAND MONICA Dominiques kompositions-
uppdrag på senare år märks barnoperan Doris drar, som gavs på Norrlandsoperan och ett körverk som hon komponerade på uppdrag av Sveriges Radio förra hösten. Det var då hon för första gången skrev egna texter.

– Jag hade gått och tänkt på att man kan ha helt olika minnen av samma upplevelse, och kom på titeln till verket: Minnets madrigal.

Hon skrev några texter och bad Carl-Axel läsa. Han tyckte om dem och upp-

muntrade henne att fortsätta.

– Det är det som är så bra, att kunna göra så, säger hon.

Samma sak gäller musik de skrivit, och sättet de tar sig an musikstycken.

– Vi vågar säga till om nåt inte funkar, men framför allt är vi bra på att coacha varandra, säger Carl-Axel.

Monica nickar:

– Vi är olika som pianister. Jag spelar noggrant och tycker anslaget är viktigt, Carl-Axel är mer tekniskt briljant, men lite mer yvig.

– Ja, ibland stampar jag till exempel, men då säger du till mig, säger han med ett skratt.

UNDER ALLA ÅR har paret Dominique också fortsatt att improvisera tillsammans. Som på Pianorama på Stockholms konserthus i början av september. De försäkrar att det verkligen handlade om en totalt oförberedd improvisation.

– Det var väldigt roligt! Musiken kom direkt från hjärtat. Eller från hela livet, säger Carl-Axel Dominique.

Kanske öste de helt enkelt ur sin kärleks ymnighetshorn.

Här ser du paret Dominique i höst och i vår

10/11 Monica Dominique spelar piano i barnföreställningen Tigern säger grr, på Fasching, Stockholm:

25/11 Båda två medverkar på fyrhändigt piano vid en konsert i Eric Ericsson-hallen

25/12 Carl-Axel Dominique framför, för 39:e året i rad, Olivier Messiaens Vingt regards sur l'Enfant-Jésus i Storkyrkan, Stockholm

26/4 Båda två medverkar, var och en för sig och fyrhändigt, på en båt kryssning till Monica Zetterlunds minne.

